

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/75/2019
Identifikačné číslo spisu: 2112011060
Dátum vydania rozhodnutia: 10.12.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2112011060.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Františka Moznera a JUDr. Martina Piovartsyho v trestnej veci obvineného I. J. pre prečin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1 Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 10. decembra 2019 v Bratislave, o dovolaní obvineného I. J. proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave zo dňa 14. septembra 2017, sp. zn. 6Tos/194/2017, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku dovolanie obvineného I. J. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Trnava uznesením zo dňa 20. októbra 2016, sp. zn. 6T/45/2012, podľa § 52 ods. 1 Trestného zákona nariadil výkon nepodmienečného trestu odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky a 4 (štyri) mesiace, ktorý bol obvinenému I. J., nar. XX. S. XXXX, podmienčne odložený s uložením probačného dohľadu na skúšobnú dobu v trvaní 3 (tri) roky rozsudkom Okresného súdu Trnava zo dňa 27. septembra 2012, sp. zn. 6T/45/2012, právoplatným dňa 30. októbra 2012. Podľa § 52 ods. 5 Trestného zákona s použitím § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Krajský súd v Trnave uznesením zo 14. septembra 2017, sp. zn. 6Tos/194/2017, sťažnosť obvineného proti uvedenému uzneseniu okresného súdu podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

Proti citovanému uzneseniu Krajského súdu v Trnave podal obvinený I. J. dovolanie najskôr vlastným písomným podaním z 1. februára 2018, podaným toho istého dňa na poštovú prepravu, z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. h) Trestného poriadku a následne aj prostredníctvom pre dovolacie konanie ustanoveného obhajcu Mgr. Miroslava Tokarčíka podaním z 25. júla 2019, osobne podaním 29. júla 2019, z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. d), písm. i) Trestného poriadku.

Vo vlastnom písomne podanom dovolaní obvinený uviedol, že konajúce sudy v predmetnej trestnej veci na jednej strane síce postupovali v súlade so zákonom, ale na strane druhej náležite nevyhodnotili ani

neprihliadli na jeho situáciu týkajúcu sa jeho subjektívnej finančnej neschopnosti splniť uloženú povinnosť spočívajúcu v náhrade škody vo výške 1 433,88 eur. Obvinený poukázal na skutočnosť, že už prvostupňovému súdu predložil potvrdenia o svojej finančnej neschopnosti a taktiež navrhol, aby súd v zmysle § 52 ods. 1 Trestného zákona výnimočne ponechal jeho podmienené odsúdenie v platnosti. Krajský súd sa v napadnutom uznesení týmito okolnosťami podľa obvineného zaoberal len formálne, bez toho, aby ich náležite vyhodnotil. Skúšobná doba podmieneného odkladu výkonu trestu odňatia slobody začala podľa obvineného plynúť 30. novembra 2012 (právoplatnosťou a vykonateľnosťou rozsudku Okresného súdu Trnava z 27. septembra 2012, sp. zn. 6T/45/2012) a trvala minimálne do 2. novembra 2015. Obvinený taktiež poukázal na to, že okresný súd vo svojom vyššie uvedenom rozsudku žiadnym spôsobom neurčil, v ktorej fáze trojročnej skúšobnej doby mal obvinený nahradiť spôsobenú škodu, z čoho podľa obvineného vyplýva, že súdom uložená povinnosť nahradiť spôsobenú škodu sa vzťahovala na obdobie od 30. októbra 2012 minimálne do 2. novembra 2015. Obvinený je toho názoru, že význam a účel vyššie citovaného rozsudku priamo neporušil ani tým, že bol uznaný za vinného zo zločinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a), ods. 4 písm. d) Trestného zákona rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica z 22. júna 2012, sp. zn. 5T/50/2012, keďže tento bol vyhlásený pred vyhlásením rozsudku Okresného súdu Trnava sp. zn. 6T/45/2012. Zároveň v tejto súvislosti poukázal na to, že od 2. apríla 2013 nepretržite vykonáva trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov a 4 mesiace, ktorý mu bol uložený práve rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica z 22. júna 2012, sp. zn. 5T/50/2012, pričom do tohto obdobia spadala aj skúšobná doba podmieneného odsúdenia, uložená mu rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 6T/45/2012.

Z uvedeného je podľa obvineného zrejmé, že konajúce súdy sa zjavne nezaoberali týmito otázkami a nevyriešili ich ako tzv. predbežné otázky podľa § 7 ods. 1 Trestného poriadku a nevyhodnotili jeho situáciu ako osoby nachádzajúcej sa vo výkone trestu odňatia slobody, t. j. vo finančnej neschopnosti nahradiť spôsobenú škodu, pretože obvinenému v ústave na výkon trestu odňatia slobody neprislúcha právo svojvoľne nakladať s finančnými prostriedkami a podľa § 45 ods. 2 a nasl. zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody výkon zrážok z pracovnej odmeny odsúdeného vykonáva zamestnávateľ (ústav na výkon trestu odňatia slobody). Keďže uvedenými skutočnosťami sa konajúce súdy nezaoberali, čím došlo podľa obvineného k porušeniu jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) a podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Uvedené procesné pochybenia podľa obvineného zakladá aj naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Obvinený je toho názoru, že Okresný súd Trnava pri rozhodovaní o nariadení nepodmieneného trestu odňatia slobody neprihliadol na kolíziu dvoch právoplatných rozsudkov (rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 5T/50/2012 a rozsudku Okresného súdu Trnava sp. zn. 6T/45/2012), pričom z dôvodu výkonu trestu odňatia slobody uloženého rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 5T/50/2012 nemal reálnu možnosť splnenia súdom uloženej povinnosti nahradiť spôsobenú škodu. Okresný súd Trnava svojím uznesením podľa obvineného nerešpektoval ústavné požiadavky a princípy zakotvené v čl. 13 ods. 1 - 4, čl. 17 ods. 2, čl. 2 ods. 2, čl. 1 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a rovnako tak postupoval Krajský súd v Trnave vydaním napadnutého uznesenia. Obvinený navyše nemal možnosť zvoliť si v predmetnom konaní obhajcu, hoci v jeho prípade išlo o dôvody povinnej obhajoby, čím podľa jeho názoru došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 6 ods. 3 Dohovoru a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

V dovolaní podanom prostredníctvom obhajcu obvinený poukázal na to, že konajúcim súdom viackrát uviedol, že nemohol splniť uloženú povinnosť spočívajúcu v nahradení spôsobenej škody v skúšobnej dobe, pretože v januári 2013 nastúpil výkon trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica z 22. júna 2012, sp. zn. 5T/50/2012, v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. januára 2013, sp. zn. 2To/109/2012. V čase odsúdenia Okresným súdom Trnava v konaní pod sp. zn. 6T/45/2012 bol obvinený na slobode a domnieval sa, že svoju povinnosť zaplatiť spôsobenú škodu v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia splní. Obvinený v tom čase nevedel, že Krajský súd v Banskej Bystrici zamietne jeho odvolanie a obvinený bude musieť nastúpiť výkon trestu odňatia slobody. Zároveň poukázal na to, že hoci o vyššie uvedenom konaní vedenom na

Okresnom súde Banská Bystrica, ako aj o odvolacom konaní na Krajskom súde v Banskej Bystrici mal vedomosť aj Okresný súd Trnava, napriek tomu ho zaviazal zaplatiť v skúšobnej dobe spôsobenú škodu, hoci mohol dôvodne predpokladať, že ak Krajský súd v Banskej Bystrici zamietne jeho odvolanie, obvinený nastúpi výkon trestu odňatia slobody a nebude môcť objektívne splniť svoju povinnosť. Podľa názoru obvineného ho Okresný súd Trnava mohol o tejto skutočnosti poučiť, resp. mohol z dôvodu opatrnosti odkázať poškodeného s jeho nárokom na civilné konanie alebo uložiť obvinenému iné povinnosti.

Obvinený zároveň zdôraznil, že sa domnieval, že skúšobná doba podmieneného odsúdenia mu počas výkonu trestu odňatia slobody neplynie, ale spočíva a ak by to vedel, urobil by všetko pre to, aby si svoju povinnosť splnil. Navyše ide podľa jeho názoru o takú objektívnu skutočnosť, ktorá by Okresnému súde Trnava odôvodňovala rozhodnúť o primeranom predĺžení skúšobnej doby podmieneného odsúdenia podľa § 50 ods. 4 písm. b) Trestného zákona, navyše keď je zrejmé, že obvinený sa svojej povinnosti nevyhýba, ale vo výkone trestu odňatia slobody mu zarobené peniaze sťahujú exekútori a pohľadávka poškodeného bola až piatou v poradí, z ktorého dôvodu nebola ani len čiastočne uspokojená. Okrem toho sa obvinený domnieva, že v jeho prípade súd urobil veľmi formálne, urýchlené a nedôvodné rozhodnutie, keďže rozhodol len desať dní pred skončením lehoty, po uplynutí ktorej by začala platiť fikcia jeho osvedčenia sa v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia. Okresný súd pritom vôbec neskúmal, či obvinený skutočne mohol zaplatiť škodu alebo či existujú nejaké dôvody na ponechanie skúšobnej doby v platnosti alebo jej predĺženie v zmysle § 50 ods. 4 Trestného zákona.

Samotné verejné zasadnutie, na ktorom okresný súd rozhodoval o osvedčení alebo neosvedčení sa obvineného v skúšobnej dobe, má podľa obvineného chyby, ktorými bolo porušené právo na obhajobu, konkrétne, nakoľko sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, mal mu byť v zmysle § 37 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku ustanovený obhajca, pretože obvinený nemá finančné prostriedky na jeho zvolenie. Z dôvodu, že obvinenému nebol ustanovený obhajca, hoci u neho existoval dôvod povinnej obhajoby, nemal sa s kým poradiť o svojej obhajobe, napr. o jeho žiadosti o tom, aby súd rozhodol v zmysle § 50 ods. 4 písm. b) Trestného zákona. Existenciu dôvodov povinnej obhajoby pritom okresný súd obvinenému podľa jeho slov neuviedol v žiadnom poučení, uviedol mu len to, že si môže zvoliť obhajcu alebo môže požiadať o jeho ustanovenie.

Skutočnosť, že obvinený súhlasil s konaním verejného zasadnutia v jeho neprítomnosti, hoci nemal obhajcu a ani nevedel, že na neho má nárok, je dôsledkom jeho právnej nevedomosti, keďže obvinený nevedel, aké to pre neho môže mať dôsledky. Je toho názoru, že okresný súd mu mal najskôr ustanoviť obhajcu, s ktorým by sa mohol poradiť a ktorý by ho mohol zastúpiť aj v jeho neprítomnosti a až následne vytyčiť termín verejného zasadnutia aj s poučením o tom, za akých podmienok sa môže konať.

V ďalšej časti podaného dovolania obvinený zdôraznil, že bol skutočne presvedčený o tom, že mu neplynie skúšobná doba podmieneného odsúdenia, ale že táto mu začne plynúť až po jeho prepustení z výkonu trestu odňatia slobody. Spôsobenú škodu by zaplatil po svojom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, keďže bol presvedčený o tom, že v tom čase bude stále v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia. Podľa obvineného nedáva žiaden zmysel, aby aspoň čiastočne nezaplatil spôsobenú škodu, ak by vedel, že ak spôsobenú škodu neuhradí, bude mu zo strany súdu premenená podmienka. Obvinený pritom poukázal na to, že urobil všetko pre to, aby čo najskôr riadne vykonal svoj trest a po jeho vykonaní začal normálny život, dokonca kvôli tomu dokončil školu a urobil prijímačky na vysokú školu, na ktorú chcel nastúpiť po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody.

Podľa názoru obvineného oba konajúce súdy vec riadne nepreskúmali, nezaoberali sa riadne dôvodmi jeho sťažnosti a ani objektívnymi skutočnosťami, ktoré mu bránili v plnení jeho povinnosti, ktorej sa nevyhýbal. Navyše mu nebola poskytnutá ani riadna obhajoba, v dôsledku čoho nemohol riadne uplatňovať svoje práva.

Na základe uvedeného obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku rozsudkom vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Trnave zo 14.

septembra 2017, sp. zn. 6Tos/194/2017, bol porušený zákon v ustanovení § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a v konaní, ktoré mu predchádzalo v ustanoveniach § 2 ods. 21, § 37 ods. 1 písm. a), § 50 ods. 4 písm. b) Trestného zákona v neprospech obvineného I. J.. Zároveň navrhol, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trnave zo 14. septembra 2017, sp. zn. 6Tos/194/2017, ako aj uznesenie Okresného súdu Trnava z 20. októbra 2016, sp. zn. 6T/45/2012, vo výroku o výkone nepodmienečného trestu odňatia slobody vo výmere 2 roky a 4 mesiace, ktorý mu bol podmiennečne odložený s uložením probačného dohľadu na skúšobnú dobu v trvaní 3 roky rozsudkom Okresného súdu Trnava z 27. septembra 2012, sp. zn. 6T/45/2012, právoplatný 30. októbra 2012 a výroku o zaradení do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Okresnému súdu Trnava, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa podaním zo dňa 28. augusta 2019 vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Trnava (ďalej len „prokurátorka“), ktorá vo svojom vyjadrení poukázala na skutočnosť, že dovolaním napadnuté uznesenie nie je meritórnym rozhodnutím tak ako to má na mysli § 368 ods. 2 písm. a) - g) Trestného poriadku a rovnako tak nie je meritórnym rozhodnutím v súlade s § 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku, keďže odvolací súd na základe riadneho opravného prostriedku vo veci sám nerozhodol.

Vzhľadom na skutočnosť, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, prokurátorka navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd dovolanie obvineného I. J. na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. f) Trestného poriadku bez preskúmania veci odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) zistil, že dovolanie bolo podané v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku) z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), d), g), h), i) Trestného poriadku. Súčasne však zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, pretože bolo podané neoprávnenou osobou.

Podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

V zmysle § 368 ods. 2 Trestného poriadku ak tento zákon neustanovuje inak, rozhodnutím podľa odseku 1 sa rozumie

- a) rozsudok a trestný rozkaz,
- b) uznesenie o postúpení veci okrem uznesenia o postúpení veci inému súdu,
- c) uznesenie o zastavení trestného stíhania,
- d) uznesenie o podmiennečnom zastavení trestného stíhania,
- e) uznesenie o podmiennečnom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného,
- f) uznesenie o schválení zmiernosti a zastavení trestného stíhania,
- g) rozhodnutie o uložení ochranného opatrenia,
- h) rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu podľa písmen a) až g), alebo rozhodnutie, ktorým odvolací súd na základe riadneho opravného prostriedku vo veci sám rozhodol.

Podľa § 369 ods. 2 Trestného poriadku právoplatné rozhodnutie súdu druhého stupňa môže dovolaním napadnúť z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 Trestného poriadku

- a) generálny prokurátor proti ktorémukolvek výroku,
- b) obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Z citovaných ustanovení vyplýva, že obvinený (resp. osoby oprávnené podať v jeho prospech opravný

prostriedok za podmienok uvedených v ustanovení § 369 ods. 5 Trestného poriadku), ako aj generálny prokurátor, sú oprávnenými subjektmi na podanie dovolania v zmysle § 369 ods. 2 Trestného poriadku len proti taxatívne uvedeným rozhodnutiam. Ide o rozhodnutia vo veci samej, teda meritórne rozhodnutia, ktorými sa trestné stíhanie končí. Za takéto rozhodnutie nemožno považovať uznesenie o nariadení výkonu nepodmienečného trestu odňatia slobody, ktorého výkon bol podmienečne odložený, ani uznesenie o zamietnutí sťažnosti obvineného proti takémuto uzneseniu.

Výnimku predstavuje ustanovenie § 371 ods. 2 Trestného poriadku, v zmysle ktorého minister spravodlivosti podá dovolanie okrem dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku aj vtedy, ak napadnutým rozhodnutím bolo porušené ustanovenie Trestného poriadku alebo osobitného predpisu o väzbe, Trestného zákona alebo Trestného poriadku o podmienečnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, o výkone trestu, ktorého výkon bol podmienečne odložený, o výkone zvyšku trestu po podmienečnom prepustení alebo o výkone náhradného trestu odňatia slobody, ktorý bol uložený popri peňažnom treste.

Z uvedeného ustanovenia je zrejmé, že iba minister spravodlivosti je oprávnenou osobou na podanie dovolania v prípade porušenia ustanovenia Trestného zákona alebo Trestného poriadku o výkone trestu, ktorého výkon bol podmienečne odložený (pričom dovolanie podá v zmysle § 369 ods. 1 Trestného poriadku len na podnet osoby, ktorej Trestný poriadok nepriznáva právo na podanie dovolania, okrem osoby, ktorá nespĺňa podmienku dovolania uvedenú v § 372 ods. 1 Trestného poriadku). Obvinený takéto oprávnenie v prípade uznesenia o nariadení výkonu trestu odňatia slobody, ktorého výkon bol podmienečne odložený, nemá. Možno preto konštatovať, že dovolanie bolo v danom prípade podané neoprávnenou osobou.

Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného I. J. na neverejnom zasadnutí bez preskúmania veci podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.